

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **O. M.**, zastoupené Mgr. Davidem Pavlů, advokátem se sídlem Praha 1, Lazarská 5, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 3. 2003, č. j. OAM-2070/VL-10-P13-2001, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 1. 2004, č. j. 11 Az 165/2003-32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Odměna advokáta Mgr. Davida Pavlů **s e u r č u j e** částkou 1 279,30 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 28. 3. 2003, č. j. OAM-2070/VL-10-P13-2001, žalovaný neudělil žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně rozhodl tak, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žalobkyně citovala řadu ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, účinného do 31. 12. 2005 (dále jen správní řád), která správní orgán v řízení porušil, neboť zejména nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci, a trvala na tom, že splnila zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, resp.

pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Ke skutkovým důvodům uvedla, že se do vlasti nemůže vrátit, neboť je těhotná a na Ukrajině by vzhledem ke stavu tamějšího zdravotnictví o dítě nebylo tak dobře postaráno jako v České republice, kde je již od roku 1999. Z uvedených důvodů žalobkyně navrhla, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 20. 1. 2004 žalobu zamítl. V řízení před správním orgánem neshledal krajský soud vady vytýkané žalobkyní ani jiné vady, pro které by měl napadené rozhodnutí zrušit; v odůvodnění rozsudku se rovněž ztotožnil se žalovaným v posouzení důvodů, pro něž žalovaný neudělil žalobkyni azyl, resp. na ni nevztáhl překážku vycestování. Ze správního spisu vyplynulo, že příčina odchodu žalobkyně ze země původu tkvěla v těžké ekonomické situaci, která však postihuje všechny obyvatele. Azylově relevantní skutečností není ani těhotenství žalobkyně a následné narození syna. Žalovaný po provedeném řízení usoudil, že azyl nelze žalobkyni udělit, neboť nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12, § 13, § 14 zákona o azylu, a dále neshledal ani překážku vycestování podle § 91 zákona o azylu, a krajský soud mu dal po přezkoumání napadeného rozhodnutí v rámci žalobních bodů svým rozsudkem za pravdu.

Proti zamítavému rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále též stěžovatelka) včas kasační stížnost založenou na důvodech dle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) s. ř. s. Namítla, že městský soud posoudil uvedenou kauzu v rozporu s platným právním řádem, zejména se zákonem o azylu. Lze shledat vážná pochybení všech orgánů v řízení o udělení azylu. K výzvě soudu žalobkyně kasační stížnost doplnila o konkrétní skutkové a právní důvody, spadající pod § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s. Uvedla, že městský soud nesprávně posoudil otázku, zda žalovaný shromáždil pro své rozhodnutí dostatek podkladů. Dále soud dostatečně nepřezkoumal neudělení humanitárního azylu, jehož podmínky žalobkyně splňuje. Jako matka samoživitelka by byla na Ukrajině diskriminována, neměla by šanci najít si práci a uživit tak svého syna. Je již plně integrovaná v české společnosti, kde také našla zaměstnání. Žalovaný dále nesprávně posoudil existenci překážek vycestování. Ve vlasti by se jako svobodná matka nemohla starat o svého syna, přitom na rodiče se nemůže obrátit, sami mají existenční potíže, otec je navíc alkoholik a násilník. Dodala, že se obává uvěznění kvůli podání žádosti o azyl v České republice. Ani soud se s uvedenou otázkou řádně nevypořádal. Tím došlo k porušení mezinárodněprávních závazků České republiky, zejména čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, neboť žalobkyně je příslušníkem společenské vrstvy matek samoživitelek. Žalovaný dále pochybil tím, že si obstaral pouze informace z vládních zdrojů, přitom zprávy z nevládních organizací často hodnotí situaci v zemi původu konkrétněji. Z uvedených důvodů navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně též požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí městského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, lze obecně uvést, že povinností správního orgánu je respektovat základní pravidla řízení vyplývající z § 3 správního řádu a vyjadřující

v obecné formě hlavní zásady správního řízení. V řízení o azylu je pro posouzení rozsahu dokazování rozhodné, které skutečnosti uvede žadatel v žádosti o azyl, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu a který tvrdí skutečnosti, na jejichž základě správní orgán o jeho žádosti rozhoduje.

Namítá-li v tomto případě stěžovatelka, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, nemůže s ní Nejvyšší správní soud souhlasit. Posuzování žádosti o udělení azylu sestává z řady procesních a materiálních hledisek obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a také časové souslednosti. Povinností žadatele o azyl je tvrdit skutečnosti, na základě nichž mu má být azyl udělen. Toto tvrzení žadatele není možné nahradit žádným postupem žalovaného. Uvedla-li stěžovatelka ve správním řízení jako důvod pro udělení azylu skutečnost, že zemi původu opustila z ekonomických důvodů, protože nenašla pracovní uplatnění, pak takovým tvrzením vymezila rozsah zkoumání uvedených důvodů, tedy, zda takové důvody jsou zákonnými důvody pro udělení azylu.

Ani Nejvyšší správní soud neshledal, že by stěžovatelka v průběhu celého správního řízení uváděla cokoli, co by nasvědčovalo tomu, že žádá o azyl z jiných, než ekonomických důvodů, že tedy byla vedena jiným motivem než snahou obstarat si práci v ČR a finančně tak zabezpečit sebe i rodinu. V daném případě se jednalo o žádost o azyl motivovanou pouze tím, že současný ekonomický stav Ukrajiny patrně stěžovatelce neumožňuje, aby si opatřila prostředky na živobytí prací přímo v zemi původu. Stěžovatelka tedy od počátku správního řízení zmiňovala důvod ekonomický, spočívající v nemožnosti nalézt práci, za kterou by byla pravidelně vyplácena mzda. Správní orgán provedl dostatečné dokazování ve věci. V řízení vycházel především ze stěžovatelčiny žádosti o udělení azylu, doplněné ručně psaným prohlášením o důvodech žádosti, z protokolu o pohovoru provedeném v souladu s § 23 zákona o azylu a z informací o politické a ekonomické situaci a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, zejména pak ze Zpráv Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 1999, 2000, 2001, z Informací Ministerstva vnitra Velké Británie o Ukrajině za rok 2000 a 2001, z databáze České tiskové kanceláře a ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 13. 3. 2000, č. j. 107149/2000-LP. Z žádné z těchto písemností nevyplývalo, že by stěžovatelka uplatnila některý z relevantních důvodů pro udělení azylu. Její tvrzení o tom, že v zemi původu není možné najít práci, za kterou by byla vyplácena mzda, může snad svědčit o stavu ekonomiky na Ukrajině, azylové řízení však neslouží k tomu, aby správní orgán snášel důkazy o míře a povaze sociálních dopadů obecné ekonomické situace v zemích původu na žadatele o azyl - byť i přispěly k jejich odchodu ze země – nýbrž ke zjištění či vyvrácení existence důvodů pro udělení azylu podle zákona o azylu.

Podklady pro skutkový závěr učiněný žalovaným, obsažené ve správním spisu jsou pro účely rozhodování v azylovém řízení zcela dostačující, skutková podstata ze spisu jednoznačně vyplývá a je konzistentní i s tvrzeními stěžovatelky učiněnými v průběhu správního řízení.

Důvodem pro udělení azylu pak nejsou ani v žalobě uvedené dopady ekonomické situace země původu na výchovu stěžovatelčina syna, jak správně uzavřel městský soud.

Nejvyšší správní soud se dále ztotožnil se závěrem správního orgánu i městského soudu o neexistenci překážek vycestování. Z údajů uváděných stěžovatelkou v návaznosti na Zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 1999,

2000 a 2001 a informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 13. 3. 2000, č. j. 107149/2000-LP, nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu (ve kterém je transponováno i ustanovení čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků), spočívající zejména v tom, že by stěžovatelka byla nucen vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen její život nebo svoboda z důvodu její rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, popř. kde by jí hrozilo nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu.

Nelze přisvědčit ani námitce vytýkající žalovanému nedostatečné odůvodnění rozhodnutí. Žalovaný po provedení důkazů písemnostmi shromážděnými v řízení uzavřel, že stěžovatelka se nedovolávala žádného z důvodů vedoucích k udělení azylu, a naopak jako důvod pro udělení azylu uvedla pouze ekonomické potíže v zemi původu. Žalovaný jí proto neudělil azyl, neboť její výpovědi nesvědčily o tom, že byla v zemi původu vystavena pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo měla odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má (§ 12 zákona o azylu). Žalovaný se zabýval i situací na Ukrajině, jejíž nepříznivé rysy stěžovatelka uvedla v průběhu správního řízení. Dále posoudil i důvody pro případné udělení azylu dle § 13 a § 14 zákona o azylu a existenci překážek vycestování dle § 91 zákona o azylu. Své důvody a svůj myšlenkový postup pak v rozhodnutí náležitě popsal. Za takového stavu věcí pak nelze hovořit o nedostatečném odůvodnění. Ke stejnému závěru došel i městský soud, který důvody rozhodnutí žalovaného i jeho postup v řízení řádně přezkoumal.

Dále je nutno zdůraznit, že jak řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.), tak řízení o kasační stížnosti (§ 102 a násl. s. ř. s.), je ovládáno zásadou dispoziční, v jejímž důsledku leží vymezení rozsahu žaloby (kasační stížnosti) a specifikace jejích důvodů na žalobci (stěžovateli). Dalším odrazem dispoziční zásady ve správním soudnictví je však též nemožnost vnášení nových důvodů, které stěžovatel v řízení před krajským soudem neuplatnil, ač tak učinit mohl. Takové důvody jsou v řízení o kasační stížnosti nepřipustné (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). V daném případě tak stěžovatelka v kasační stížnosti nepřipustně uplatnila důvody poukazující na neudělení humanitárního azylu, příslušnost ke společenské vrstvě matek samoživitelek, diskriminaci této sociální skupiny při hledání zaměstnání, obavy z uvěznění po návratu na Ukrajinu kvůli podané žádosti o azyl, a neobstarání si zpráv nevládních organizací žalovaným.

Podle § 109 odst. 4 s. ř. s. pak Nejvyšší správní soud nepřihlédl k novému skutkovému tvrzení stěžovatelky o násilnické povaze a alkoholismu jejího otce.

Nejvyšší správní soud tedy shledal všechny stěžovatelčiny námitky dílem nedůvodnými, dílem nepřipustnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Žalobkyni byl pro řízení o výše uvedené kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.).

Výše odměny byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za jeden úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 1 x 1 000 Kč a 1 x 75 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 1 075 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 204,30 Kč, odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovenému advokátovi se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 1 279,30 Kč.

Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2006

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu